

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של

מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב

יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

פרשת

בראשית תשפ"ה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

בֵּיצָה פֶּרֶק א

א. בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם־טוֹב - בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: תֵּאָכֵל. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: לֹא תֵאָכֵל. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: שְׁאוֹר בְּכַזַּיִת וְחָמֵץ בְּכַכּוּתֶבֶת. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: זֶה וָזֶה בְּכַזַּיִת: ב. הַשּׁוֹחֵט חַיָּה וָעוֹף בְּיוֹם־טוֹב, בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יַחְפֹּר בַּדֶּקֶר וְיכַסֶּה, וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: לֹא יִשְׁחֹט, אֶלָּא אִם־כֵּן הָיָה לוֹ עָפָר מוּכָן מִבְּעוֹד־יוֹם. וּמוֹדִים שֶׁאִם שָׁחַט - שֶׁיַּחְפֹּר בַּדֶּקֶר וְיכַסֶּה. שֶׁאֲפָר כִּירָה מוּכָן הוּא: ג. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַסֶּלָּם מִשּׁוּבָךְ לְשׁוּבָךְ, אֲבָל מַטֶּהוּ מֵחַלּוֹן לְחַלּוֹן. וּבֵית־הִלֵּל מַתִּירִין. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: לֹא יִטֹּל - אֶלָּא אִם־כֵּן נִעְנַע מִבְּעוֹד יוֹם. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: עוֹמֵד וְאוֹמֵר זֶה וָזֶה אֲנִי נוֹטֵל: ד. זְמַן שְׁחוֹרִים וּמָצָא לְבָנִים, לְבָנִים וּמָצָא שְׁחוֹרִים, שְׁנַיִם וּמָצָא שְׁלשָׁה - אֲסוּרִים. שְׁלשָׁה וּמָצָא שְׁנַיִם - מֻתָּרִים. בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמָצָא לִפְנֵי הַקֵּן - אֲסוּרִים. וְאִם אֵין שָׁם אֶלָּא הֵם - הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִים: ה. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מְסַלְּקִין אֶת הַתְּרִיסִין בְּיוֹם־טוֹב. וּבֵית־הִלֵּל מַתִּירִין אַף לְהַחֲזִיר. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין נוֹטְלִין אֶת הָעֵלִי לְקַצֵּב עָלָיו בָּשָׂר. וּבֵית־הִלֵּל מַתִּירִין. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין נוֹתְנִין אֶת הָעוֹר לִפְנֵי הַדָּרְסָן וְלֹא יַגְבִּיהֶנּוּ - אֶלָּא אִם־כֵּן יֵשׁ עִמּוֹ כַּזַּיִת בָּשָׂר. וּבֵית־הִלֵּל מַתִּירִין. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹצִיאִין לֹא אֶת הַקֶּטֶן וְלֹא אֶת הַלּוּלָב וְלֹא אֶת סֵפֶר תּוֹרָה לִרְשׁוּת־הָרַבִּים. וּבֵית־הִלֵּל מַתִּירִין: ו. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹלִיכִין חַלָּה וּמַתָּנוֹת לַכֹּהֵן בְּיוֹם־טוֹב - בֵּין שֶׁהוּרְמוּ מֵאֶמֶשׁ, בֵּין שֶׁהוּרְמוּ מֵהַיּוֹם. וּבֵית־הִלֵּל מַתִּירִין. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית־שַׁמַּאי: גְּזֵרָה שָׁוָה: חַלָּה וּמַתָּנוֹת מַתָּנָה לַכֹּהֵן, וּתְרוּמָה מַתָּנָה לַכֹּהֵן, כְּשֵׁם שֶׁאֵין מוֹלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה - כָּךְ אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַמַּתָּנוֹת. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית־הִלֵּל: לֹא, אִם אֲמַרְתֶּם בַּתְּרוּמָה שֶׁאֵינוֹ זַכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ - תֹּאמְרוּ בַּמַּתָּנוֹת שֶׁזַּכַּאי בַּהֲרָמָתָן?; ז. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים תַּבְלִין נִדּוֹכִין בְּמָדוֹךְ שֶׁל עֵץ, וְהַמֶּלַח בַּפַּךְ, וּבְעֵץ הַפָּרוּר, וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים תַּבְלִין נִדּוֹכִין כְּדַרְכָּן בְּמָדוֹךְ שֶׁל אֶבֶן, וְהַמֶּלַח בְּמָדוֹךְ שֶׁל עֵץ: ח. הַבּוֹרֵר קִטְנִית בְּיוֹם־טוֹב, בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: בּוֹרֵר אֹכֶל וְאוֹכֵל. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחֵיקוֹ בְּקָנוֹן וּבְתַמְחוּי, אֲבָל לֹא בְּטַבְלָא וְלֹא בְּנָפָה וְלֹא בִּכְבָרָה. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף מֵדִיחַ וְשׁוֹלֶה: ט. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מְשַׁלְּחִין בְּיוֹם־טוֹב אֶלָּא מָנוֹת. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: מְשַׁלְּחִין בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף, בֵּין חַיִּין בֵּין שְׁחוּטִין. מְשַׁלְּחִין יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת וְקִטְנִיּוֹת, אֲבָל לֹא תְבוּאָה, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר בִּתְבוּאָה: י.

מְשַׁלְּחִין כֵּלִים, בֵּין תְּפוּרִין בֵּין שֶׁאֵינָן תְּפוּרִין, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן כִּלְאַיִם, וְהֵן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד, אֲבָל לֹא סַנְדָּל הַמְסֻמָּר וְלֹא מִנְעָל שֶׁאֵינוֹ תָּפוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף לֹא מִנְעָל לָבָן, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ אֻמָּן. זֶה הַכְּלָל – כָּל שֶׁנֵּאוֹתִין בּוֹ בְּיוֹם־טוֹב, מְשַׁלְּחִין אוֹתוֹ:

בֵּיצָה פֶּרֶק ב

א. יוֹם־טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרֶב־שַׁבָּת, לֹא יִבַּשֵּׁל אָדָם בַּתְּחִלָּה מִיּוֹם־טוֹב לַשַּׁבָּת, אֲבָל מְבַשֵּׁל הוּא לְיוֹם־טוֹב, וְאִם הוֹתִיר – הוֹתִיר לַשַּׁבָּת, וְעוֹשֶׂה תַּבְשִׁיל מֵעֶרֶב יוֹם־טוֹב וְסוֹמֵךְ עָלָיו לַשַּׁבָּת. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: שְׁנֵי תַבְשִׁילִין. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: תַּבְשִׁיל אֶחָד. וְשָׁוִין בְּדָג וּבֵיצָה שֶׁעָלָיו שֶׁהֵן שְׁנֵי תַבְשִׁילִין. אֲכָלוֹ אוֹ שֶׁאָבַד – לֹא יְבַשֵּׁל עָלָיו בַּתְּחִלָּה. וְאִם שִׁיֵּר מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא – סוֹמֵךְ עָלָיו לַשַּׁבָּת: ב. חָל לִהְיוֹת אַחַר הַשַּׁבָּת – בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מַטְבִּילִין אֶת הַכֹּל מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת, וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: כֵּלִים מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת, וְאָדָם בַּשַּׁבָּת: ג. וְשָׁוִין שֶׁמַּשִּׁיקִין אֶת הַמַּיִם בִּכְלִי אֶבֶן לְטַהֲרָן, אֲבָל לֹא מַטְבִּילִין. וּמַטְבִּילִין מִגַּב לְגַב וּמֵחָבוּרָה לַחָבוּרָה: ד. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מְבִיאִין שְׁלָמִים וְאֵין סוֹמְכִין עֲלֵיהֶן, אֲבָל לֹא עוֹלוֹת. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: מְבִיאִין שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת וְסוֹמְכִין עֲלֵיהֶם: ה. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: לֹא יָחֵם אָדָם חַמִּין לְרַגְלָיו, אֶלָּא אִם־כֵּן רְאוּיִין לִשְׁתִיָּה. וּבֵית־הִלֵּל מַתִּירִין. עוֹשֶׂה אָדָם מְדוּרָה וּמִתְחַמֵּם כְּנֶגְדָּהּ: ו. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַחְמִיר כְּדִבְרֵי בֵית־שַׁמַּאי, אֵין טוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין מִיּוֹם־טוֹב לַשַּׁבָּת, וְאֵין זוֹקְפִין אֶת הַמְּנוֹרָה בְּיוֹם־טוֹב, וְאֵין אוֹפִין פִּתִּין גְּרִיצִין אֶלָּא רְקִיקִין. אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל: מִימֵיהֶן שֶׁל בֵּית אַבָּא לֹא הָיוּ אוֹפִין פִּתִּין גְּרִיצִין, אֶלָּא רְקִיקִין. אָמְרוּ לוֹ: מַה נַּעֲשֶׂה לְבֵית אָבִיךָ, שֶׁהָיוּ מַחְמִירִין עַל עַצְמָן, וּמְקַלִּין לְכָל יִשְׂרָאֵל, לִהְיוֹת אוֹפִין פִּתִּין גְּרִיצִין וָחֹרִי: ז. אַף הוּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים לְהָקֵל, מְכַבְּדִין בֵּין הַמִּטּוֹת, וּמַנִּיחִין אֶת הַמֻּגְמָר בְּיוֹם־טוֹב, וְעוֹשִׂין גְּדִי מְקֻלָּס בְּלֵילֵי פְסָחִים. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין: ח. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מַתִּיר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִין: פָּרָתוֹ יוֹצְאָה בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ, וּמְקָרְדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם־טוֹב, וְשׁוֹחֲקִין אֶת הַפִּלְפְּלִין בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין מְקָרְדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם־טוֹב, מִפְּנֵי שֶׁעוֹשֶׂה חַבּוּרָה – אֲבָל מְקָרְצְפִין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְקָרְדִין – אַף לֹא מְקָרְצְפִין: ט. הָרֵחַיִם שֶׁל פִּלְפְּלִין, טְמֵאָה מִשּׁוּם שְׁלֹשָׁה כֵּלִים, מִשּׁוּם כְּלִי קִבּוּל וּמִשּׁוּם כְּלִי מַתָּכוֹת וּמִשּׁוּם כְּלִי כְּבָרָה: י. עֲגָלָה שֶׁל קָטָן טְמֵאָה מִדְּרָס וְנִטֶּלֶת בַּשַּׁבָּת, וְאֵינָהּ נִגְרֶרֶת אֶלָּא עַל־גַּבֵּי כֵּלִים. רַבִּי יְהוּדָה

אוֹמֵר: כָּל הַכֵּלִים אֵין נִגְרָרִין חוּץ מִן הָעֲגָלָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כּוֹבֶשֶׁת:

בֵּיצָה פֶּרֶק ג

א. אֵין צָדִין דָּגִים מִן הַבִּיבָרִין בְּיוֹם־טוֹב, וְאֵין נוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת. אֲבָל צָדִין חַיָּה וָעוֹף מִן הַבִּיבָרִין, וְנוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא כָּל הַבִּיבָרִין שָׁוִין. זֶה הַכְּלָל: כָּל הַמְחֻסָּר צֵידָה – אָסוּר, וְשֶׁאֵינוֹ מְחֻסָּר צֵידָה – מֻתָּר: ב. מְצוּדוֹת חַיָּה וָעוֹף וְדָגִים שֶׁעֲשָׂאָן מֵעֶרֶב יוֹם־טוֹב, לֹא יִטֹּל מֵהֶן בְּיוֹם־טוֹב, אֶלָּא אִם־כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁנִּצּוֹדוּ מֵעֶרֶב יוֹם־טוֹב. וּמַעֲשֶׂה בְּנָכְרִי אֶחָד, שֶׁהֵבִיא דָּגִים לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְאָמַר: 'מֻתָּרִין הֵן, אֶלָּא שֶׁאֵין רְצוֹנִי לְקַבֵּל הֵימֶנּוּ': ג. בְּהֵמָה מְסֻכֶּנֶת לֹא יִשְׁחֹט, אֶלָּא אִם־כֵּן יֵשׁ שָׁהוּת בַּיּוֹם לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה כַּזַּיִת צָלִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֲפִלּוּ כַּזַּיִת חַי מִבֵּית טְבִיחָתָהּ. שְׁחָטָהּ בַּשָּׂדֶה – לֹא יְבִיאֶנָּה בַּמּוֹט וּבַמּוֹטָה. אֲבָל מֵבִיא בְּיָדוֹ אֲבָרִים אֲבָרִים: ד. בְּכוֹר שֶׁנָּפַל לַבּוֹר, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יֵרֵד מֻמְחֶה וְיִרְאֶה, אִם יֵשׁ בּוֹ מוּם – יַעֲלֶה וְיִשְׁחֹט. וְאִם לָאו – לֹא יִשְׁחֹט. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל שֶׁאֵין מוּמוֹ נִכָּר מִבְּעוֹד יוֹם, אֵין זֶה מִן הַמּוּכָן: ה. בְּהֵמָה שֶׁמֵּתָה – לֹא יְזִיזֶנָּה מִמְּקוֹמָהּ. וּמַעֲשֶׂה וְשָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי טַרְפוֹן עָלֶיהָ וְעַל הַחַלָּה שֶׁנִּטְמְאָה. וְנִכְנַס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְשָׁאַל, וְאָמְרוּ לוֹ: לֹא יְזִיזֵם מִמְּקוֹמָם: ו. אֵין נִמְנִין עַל הַבְּהֵמָה לְכַתְּחִלָּה בְּיוֹם־טוֹב, אֲבָל נִמְנִין עָלֶיהָ מֵעֶרֶב יוֹם־טוֹב וְשׁוֹחֲטִין וּמְחַלְּקִין בֵּינֵיהֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שׁוֹקֵל אָדָם בָּשָׂר כְּנֶגֶד הַכְּלִי אוֹ כְּנֶגֶד הַקּוֹפִיץ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מַשְׁגִּיחִין בְּכַף מֹאזְנַיִם כָּל עִקָּר: ז. אֵין מַשְׁחִיזִין אֶת הַסַּכִּין בְּיוֹם־טוֹב, אֲבָל מַשִּׁיאָהּ עַל־גַּבֵּי חֲבֶרְתָּהּ. לֹא יֹאמַר אָדָם לַטַּבָּח: 'שְׁקוֹל לִי בְּדִינָר בָּשָׂר' – אֲבָל שׁוֹחֵט וּמְחַלְּקִים בֵּינֵיהֶן: ח. אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: 'מַלֵּא לִי כְּלִי זֶה', אֲבָל לֹא בַּמִּדָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה כְּלִי שֶׁל מִדָּה – לֹא יְמַלְּאֶנּוּ. מַעֲשֶׂה בְּאַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית, שֶׁהָיָה מְמַלֵּא מִדּוֹתָיו מֵעֶרֶב יוֹם־טוֹב וְנוֹתְנָן לַלָּקוֹחוֹת בְּיוֹם־טוֹב. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: אַף בַּמּוֹעֵד עוֹשֶׂה כֵּן מִפְּנֵי בְּרוּרֵי הַמִּדּוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַף בַּחֹל עוֹשֶׂה כֵּן, מִפְּנֵי מְצוּי הַמִּדּוֹת. הוֹלֵךְ אָדָם אֵצֶל חֲנָוָנִי הָרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי בֵּיצִים וֶאֱגוֹזִים בְּמִנְיָן' – שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בַּעַל־הַבַּיִת לְהִיוֹת מוֹנֶה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ:

בֵּיצָה פֶּרֶק ד

א. הַמֵּבִיא כַּדֵּי יַיִן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, לֹא יְבִיאֵם בַּסַּל וּבַקֻּפָּה, אֲבָל מֵבִיא הוּא עַל כְּתֵפוֹ אוֹ לְפָנָיו. וְכֵן הַמּוֹלִיךְ אֶת הַתֶּבֶן, לֹא יַפְשִׁיל אֶת הַקֻּפָּה לַאֲחוֹרָיו – אֲבָל מְבִיאָהּ הוּא בְּיָדוֹ. וּמַתְחִילִין בַּעֲרֵמַת הַתֶּבֶן, אֲבָל לֹא בָּעֲצִים שֶׁבַּמִּקְצָה: ב.

אֵין נוֹטְלִין עֵצִים מִן הַסֹּכָּה - אֶלָּא מִן הַסָּמוּךְ לָהּ. מְבִיאִין עֵצִים מִן הַשָּׂדֶה מִן הַמְכֻנָּס, וּמִן הַקַּרְפֵּף - אֲפִלּוּ מִן הַמְפֻזָּר. אֵיזֶהוּ קַרְפֵּף? כָּל שֶׁסָּמוּךְ לָעִיר, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה; רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁנִּכְנָסִין לוֹ בַּפּוֹתַחַת, וַאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ תְּחוּם שַׁבָּת: ג. אֵין מְבַקְּעִין עֵצִים, לֹא מִן הַקּוֹרוֹת, וְלֹא מִן הַקּוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּיוֹם־טוֹב. וְאֵין מְבַקְּעִין לֹא בַּקַּרְדֹּם וְלֹא בַּמְּגֵרָה וְלֹא בְּמַגָּל - אֶלָּא בַּקּוֹפִיץ. בַּיִת שֶׁהוּא מָלֵא פֵּרוֹת, סָתוֹם וְנִפְתַּח - נוֹטֵל מִמְּקוֹם הַפְּתָחָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַף פּוֹתֵחַ לְכַתְּחִלָּה וְנוֹטֵל: ד. אֵין פּוֹתְחִין אֶת הַנֵּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֶּלִי, וְאֵין עוֹשִׂין פֶּחָמִין בְּיוֹם־טוֹב, וְאֵין חוֹתְכִין אֶת הַפְּתִילָה לִשְׁנַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חוֹתְכָהּ בָּאוּר לִשְׁתֵּי נֵרוֹת: ה. אֵין שׁוֹבְרִין אֶת הַחֶרֶס, וְאֵין חוֹתְכִין אֶת הַנְּיָר לִצְלוֹת בּוֹ מָלִיחַ, וְאֵין גּוֹרְפִין תַּנּוּר וְכִירַיִם - אֲבָל מְכַבְּשִׁין. וְאֵין מַקִּיפִין שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת לִשְׁפּוֹת עֲלֵיהֶן אֶת הַקְּדֵרָה, וְאֵין סוֹמְכִין אֶת הַקְּדֵרָה בַּבַּקַּעַת, וְכֵן בַּדֶּלֶת, וְאֵין מַנְהִיגִין אֶת הַבְּהֵמָה בַּמַּקֵּל בְּיוֹם־טוֹב וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר: ו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נוֹטֵל אָדָם קִיסָּם מִשֶּׁלְפָנָיו לַחֲצֹץ בּוֹ שִׁנָּיו, וּמְגַבֵּב מִן הֶחָצֵר וּמִדְּלִיק, שֶׁכָּל מַה שֶּׁבֶּחָצֵר מוּכָן הוּא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְגַבֵּב מִשֶּׁלְפָנָיו וּמִדְּלִיק: ז. אֵין מוֹצִיאִין אֶת הָאוּר לֹא מִן הָעֵצִים וְלֹא מִן הָאֲבָנִים וְלֹא מִן הֶעָפָר וְלֹא מִן הַמַּיִם, וְאֵין מְלַבְּנִין אֶת הָרְעָפִים לִצְלוֹת בָּהֶן. וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עוֹמֵד אָדָם עַל הַמַּקֵּצָה עֶרֶב־שַׁבָּת בַּשְּׁבִיעִית, וְאוֹמֵר: מִכָּאן אֲנִי אוֹכֵל לְמָחָר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עַד שֶׁיִּרְשֹׁם וְיֹאמַר: 'מִכָּאן וְעַד כָּאן':

בֵּיצָה פֶּרֶק ה

א. מַשִּׁילִין פֵּרוֹת דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה בְּיוֹם־טוֹב, אֲבָל לֹא בַּשַּׁבָּת; וּמְכַסִּים פֵּרוֹת בַּכֵּלִים מִפְּנֵי הַדֶּלֶף, וְכֵן כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן. וְנוֹתְנִין כְּלִי תַּחַת הַדֶּלֶף בַּשַּׁבָּת: ב. כֹּל שֶׁחַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם שְׁבוּת, מִשּׁוּם רְשׁוּת, מִשּׁוּם מִצְוָה בַּשַּׁבָּת - חַיָּבִין עָלָיו בְּיוֹם־טוֹב. וְאֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם שְׁבוּת: לֹא עוֹלִין בָּאִילָן, וְלֹא רוֹכְבִין עַל־גַּבֵּי בְּהֵמָה, וְלֹא שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלֹא מְטַפְּחִין, וְלֹא מְסַפְּקִין, וְלֹא מְרַקְּדִין. וְאֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם רְשׁוּת: לֹא דָנִין, וְלֹא מְקַדְּשִׁין, וְלֹא חוֹלְצִין, וְלֹא מְיַבְּמִין. וְאֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם מִצְוָה: לֹא מַקְדִּישִׁין, וְלֹא מַעֲרִיכִין, וְלֹא מַחֲרִימִין, וְלֹא מַגְבִּיהִין תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת. כָּל אֵלּוּ בְּיוֹם־טוֹב אָמְרוּ - קַל וָחֹמֶר בַּשַּׁבָּת. אֵין בֵּין יוֹם־טוֹב לַשַּׁבָּת - אֶלָּא אֹכֶל נֶפֶשׁ בִּלְבָד: ג. הַבְּהֵמָה וְהַכֵּלִים - כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים. הַמּוֹסֵר בְּהֶמְתּוֹ לִבְנוֹ אוֹ לָרוֹעֶה, הֲרֵי אֵלּוּ כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים. כֵּלִים הַמְיֻחָדִין לְאֶחָד מִן הָאַחִין שֶׁבַּבַּיִת - הֲרֵי אֵלּוּ כְּרַגְלָיו. וְשֶׁאֵין מְיֻחָדִין - הֲרֵי אֵלּוּ

כַּמָּקוֹם שֶׁהוֹלְכִין: ד. הַשּׁוֹאֵל כְּלִי מֵחֲבֵרוֹ מֵעֶרֶב יוֹם־טוֹב - כְּרַגְלֵי הַשּׁוֹאֵל. בְּיוֹם־טוֹב - כְּרַגְלֵי הַמַּשְׁאִיל. הָאִשָּׁה שֶׁשְּׁאָלָה מֵחֲבֶרְתָּהּ תַּבְלִין וּמַיִם וּמֶלַח לְעִסָּתָהּ - הֲרֵי אֵלּוּ כְּרַגְלֵי שְׁתֵּיהֶן. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר בַּמַּיִם, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן מַמָּשׁ: ה. הַגַּחֶלֶת - כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים, וְשַׁלְהֶבֶת - בְּכָל מָקוֹם. גַּחֶלֶת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ מוּעֶלֶת בָּהּ, וְשַׁלְהֶבֶת לֹא נֶהֱנֵין וְלֹא מוּעֶלֶת. הַמּוֹצִיא גַּחֶלֶת לִרְשׁוּת־הָרַבִּים - חַיָּב. וְשַׁלְהֶבֶת - פָּטוּר. בּוֹר שֶׁל יָחִיד - כְּרַגְלֵי הַיָּחִיד. וְשֶׁל אֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר - כְּרַגְלֵי אֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. וְשֶׁל עוֹלֵי בָבֶל - כְּרַגְלֵי הַמַּלֵּא: ו. מִי שֶׁהָיוּ פֵּרוֹתָיו בְּעִיר אַחֶרֶת, וְעֵרְבוּ בְּנֵי אוֹתָהּ הָעִיר לְהָבִיא אֶצְלוֹ מִפֵּרוֹתָיו - לֹא יָבִיאוּ לוֹ. וְאִם עֵרֵב הוּא - פֵּרוֹתָיו כָּמוֹהוּ: ז. מִי שֶׁזִּמֵּן אֶצְלוֹ אוֹרְחִים - לֹא יוֹלִיכוּ בְּיָדָם מָנוֹת, אֶלָּא אִם־כֵּן זְכָה לָהֶם מָנוֹתֵיהֶם מֵעֶרֶב יוֹם־טוֹב. אֵין מַשְׁקִין וְשׁוֹחֲטִין אֶת הַמִּדְבָּרִיּוֹת, אֲבָל מַשְׁקִין וְשׁוֹחֲטִין אֶת הַבַּיְתוֹת. אֵלּוּ הֵן בַּיְתוֹת? הַלָּנוֹת בָּעִיר. מִדְבָּרִיּוֹת? הַלָּנוֹת בָּאֲפָר:

סְלִיק מַסֶּכֶת בֵּיצָה

רֹאשׁ־הַשָּׁנָה פֶּרֶק א

א. אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵם. בְּאֶחָד בְּנִיסָן - רֹאשׁ־הַשָּׁנָה לַמְּלָכִים וְלָרְגָלִים. בְּאֶחָד בֶּאֱלוּל - רֹאשׁ־הַשָּׁנָה לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: בְּאֶחָד בִּתְשְׁרֵי. בְּאֶחָד בִּתְשְׁרֵי - רֹאשׁ־הַשָּׁנָה לַשָּׁנִים וְלַשְּׁמִטִּין וְלַיּוֹבְלוֹת, לַנְּטִיעָה וְלַיְרָקוֹת. בְּאֶחָד בִּשְׁבָט - רֹאשׁ־הַשָּׁנָה לָאִילָן, כְּדִבְרֵי בֵּית־שַׁמַּאי. בֵּית־הִלֵּל אוֹמְרִים: בַּחֲמִשָּׁה־עָשָׂר בּוֹ: ב. בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדּוֹן: בַּפֶּסַח - עַל הַתְּבוּאָה, בָּעֲצֶרֶת - עַל פֵּרוֹת הָאִילָן, בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה - כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר: (תְּהִלִּים לג, טו) "הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם, הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם". וּבֶחָג נִדּוֹנִין עַל הַמַּיִם: ג. עַל שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין, עַל נִיסָן - מִפְּנֵי הַפֶּסַח, עַל אָב - מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית, עַל אֱלוּל - מִפְּנֵי רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, עַל תִּשְׁרֵי - מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַמּוֹעֲדוֹת, עַל כִּסְלֵו - מִפְּנֵי חֲנֻכָּה, וְעַל אֲדָר - מִפְּנֵי הַפּוּרִים. וּכְשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, יוֹצְאִין אַף עַל אִיָּר - מִפְּנֵי פֶּסַח קָטָן: ד. עַל שְׁנֵי חֲדָשִׁים מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת: עַל נִיסָן וְעַל תִּשְׁרֵי, שֶׁבָּהֶן הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא, וּבָהֶן מְתַקְּנִין אֶת הַמּוֹעֲדוֹת. וּכְשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם - מְחַלְּלִין אַף עַל כֶּלֶן, מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַקָּרְבָּן: ה. בֵּין שֶׁנִּרְאָה בַּעֲלִיל, בֵּין שֶׁלֹּא נִרְאָה בַּעֲלִיל - מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם נִרְאָה בַּעֲלִיל - אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת: ו. מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג, וְעִכְּבָן רַבִּי עֲקִיבָא בְּלוּד. שָׁלַח לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל: אִם מְעַכֵּב אַתָּה אֶת הָרַבִּים, נִמְצֵאתָ מַכְשִׁילָן לֶעָתִיד

לָבוֹא: ז. אָב וּבְנוֹ שֶׁרָאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ – יֵלְכוּ. לֹא שֶׁמִּצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, אֶלָּא שֶׁאִם יִפָּסֵל אֶחָד מֵהֶן – יִצְטָרֵף הַשֵּׁנִי עִם אַחֵר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אָב וּבְנוֹ וְכָל הַקְּרוֹבִין, כְּשֵׁרִין לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַעֲשֶׂה בְּטוֹבִיָּה הָרוֹפֵא, שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם, הוּא וּבְנוֹ וְעַבְדּוֹ מְשֻׁחְרָר, וְקִבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ, וּפָסְלוּ אֶת עַבְדּוֹ. וּכְשֶׁבָּאוּ לִפְנֵי בֵּית־דִּין, קִבְּלוּ אוֹתוֹ וְאֶת עַבְדּוֹ, וּפָסְלוּ אֶת בְּנוֹ: ח. אֵלּוּ הֵן הַפְּסוּלִין: הַמְשַׂחֵק בַּקֻּבְיָא, וּמַלְוֵי בְּרִבִּית, וּמַפְרִיחֵי יוֹנִים, וְסוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית, וַעֲבָדִים. זֶה הַכְּלָל: כָּל עֵדוּת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה כְּשֵׁרָה לָהּ – אַף הֵן אֵינָן כְּשֵׁרִים לָהּ: ט. מִי שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַלֵּךְ – מוֹלִיכִין אוֹתוֹ עַל הַחֲמוֹר, אֲפִלּוּ בַּמִּטָּה. וְאִם צוֹדָה לָהֶם – לוֹקְחִין בְּיָדָם מַקְלוֹת. וְאִם הָיְתָה דֶּרֶךְ רְחוֹקָה – לוֹקְחִין בְּיָדָם מְזוֹנוֹת, שֶׁעַל מַהֲלַךְ לַיְלָה וְיוֹם מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת, וְיוֹצְאִין לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: (וַיִּקְרָא כג, ב): "אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם":

רֹאשׁ־הַשָּׁנָה פֶּרֶק ב

א. אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ – מְשַׁלְּחִין אַחֵר עִמּוֹ לְהָעִידוֹ. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם. מִשֶּׁקִּלְקְלוּ הַמִּינִין – הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַבְּלִין, אֶלָּא מִן הַמַּכִּירִים: ב. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַשִּׁיאִין מַשּׂוֹאוֹת. מִשֶּׁקִּלְקְלוּ הַכּוּתִים – הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ שְׁלוּחִין יוֹצְאִין: ג. כֵּיצַד הָיוּ מַשִּׁיאִין מַשּׂוֹאוֹת? מְבִיאִין כְּלֻנְסָאוֹת שֶׁל אֶרֶז אֲרָכִין, וְקָנִים וַעֲצֵי שֶׁמֶן וּנְעֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן, וְכוֹרֵךְ בְּמִשִּׁיחָה, וְעוֹלֶה לְרֹאשׁ הָהָר וּמַצִּית בָּהֶן אֶת הָאוּר, וּמוֹלִיךְ וּמֵבִיא וּמַעֲלֶה וּמוֹרִיד, עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת חֲבֵרוֹ, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֵּן בְּרֹאשׁ הָהָר הַשֵּׁנִי, וְכֵן בְּרֹאשׁ הָהָר הַשְּׁלִישִׁי: ד. וּמֵאַיִן הָיוּ מַשִּׁיאִין מַשּׂוֹאוֹת, מֵהַר הַמִּשְׁחָה לְסַרְטְבָא, וּמִסַּרְטְבָא לְגַרוֹפִינָא, וּמִגַּרוֹפִינָא לְחַוָּרָן, וּמֵחַוָּרָן לְבֵית בִּלְתִּין, וּמִבֵּית בִּלְתִּין לֹא זָזוּ מִשָּׁם, אֶלָּא מוֹלִיךְ וּמֵבִיא וּמַעֲלֶה וּמוֹרִיד, עַד שֶׁהָיָה רוֹאֶה כָּל הַגּוֹלָה לְפָנָיו כִּמְדוּרַת הָאֵשׁ: ה. חָצֵר גְּדוֹלָה הָיְתָה בִּירוּשָׁלַיִם, וּבֵית יַעְזֵק הָיְתָה נִקְרֵאת, וּלְשָׁם כָּל הָעֵדִים מִתְכַּנְּסִים, וּבֵית דִּין בּוֹדְקִין אוֹתָם שָׁם. וּסְעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת עוֹשִׂין לָהֶם – בִּשְׁבִיל שֶׁיְּהוּ רְגִילִין לָבוֹא. בָּרִאשׁוֹנָה לֹא הָיוּ זָזִין מִשָּׁם כָּל הַיּוֹם, הִתְקִין רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן, שֶׁיְּהוּ מְהַלְּכִין אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. וְלֹא אֵלּוּ בִלְבַד – אֶלָּא אַף הַחֲכָמָה הַבָּאָה לְיַלֵּד, וְהַבָּא לְהַצִּיל מִן הַדְּלֵקָה וּמִן הַגַּיִס וּמִן הַנָּהָר וּמִן הַמַּפֹּלֶת – הֲרֵי אֵלּוּ כְּאַנְשֵׁי הָעִיר, וְיֵשׁ לָהֶם אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ: ו. כֵּיצַד בּוֹדְקִין אֶת הָעֵדִים: זוּג שֶׁבָּא רִאשׁוֹן – בּוֹדְקִין אוֹתוֹ

רִאשׁוֹן. וּמַכְנִיסִין אֶת הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן, וְאוֹמְרִים לוֹ: ׳אֱמֹר, כֵּיצַד רָאִיתָ אֶת הַלְּבָנָה, לִפְנֵי הַחַמָּה אוֹ לְאַחַר הַחַמָּה, לִצְפוֹנָהּ אוֹ לִדְרוֹמָהּ, כַּמָּה הָיָה גָּבוֹהַּ וּלְאַיִן הָיָה נוֹטֶה, וְכַמָּה הָיָה רָחָב׳. אִם אָמַר: ׳לִפְנֵי הַחַמָּה׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם. וְאַחַר־כָּךְ הָיוּ מַכְנִיסִים אֶת הַשֵּׁנִי וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ. אִם נִמְצְאוּ דִּבְרֵיהֶם מְכֻוָּנִים – עֵדוּתָן קַיֶּמֶת. וּשְׁאָר כָּל הַזּוּגוֹת שׁוֹאֲלִין אוֹתָם רָאשֵׁי דְּבָרִים, לֹא שֶׁהָיוּ צְרִיכִין לָהֶן – אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצְאוּ בְּפַחֵי נֶפֶשׁ, בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהוּ רְגִילִים לָבוֹא: ז. רֹאשׁ בֵּית־דִּין אוֹמֵר: ׳מְקֻדָּשׁ׳, וְכָל הָעָם עוֹנִין אַחֲרָיו: ׳מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ׳. בֵּין שֶׁנִּרְאָה בִּזְמַנּוֹ, בֵּין שֶׁלֹּא נִרְאָה בִּזְמַנּוֹ – מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: אִם לֹא נִרְאָה בִּזְמַנּוֹ – אֵין מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ, שֶׁכְּבָר קִדְּשׁוּהוּ שָׁמַיִם: ח. דְּמוּת צוּרוֹת לְבָנוֹת הָיוּ לוֹ לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בַּטַּבְלָא וּבַכֹּתֶל בַּעֲלִיָּתוֹ, שֶׁבָּהֶן מַרְאֶה אֶת הַהֶדְיוֹטוֹת וְאוֹמֵר: ׳הֲכָזֶה רָאִיתָ אוֹ כָּזֶה׳? מַעֲשֶׂה שֶׁבָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ: ׳רְאִינוּהוּ שַׁחֲרִית בַּמִּזְרָח וְעַרְבִית בַּמַּעֲרָב׳. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: ׳עֵדִי שֶׁקֶר הֵם׳! כְּשֶׁבָּאוּ לְיַבְנֶה קִבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. וְעוֹד בָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ: ׳רְאִינוּהוּ בִּזְמַנּוֹ׳, וּבְלֵיל עִבּוּרוֹ לֹא נִרְאָה, וְקִבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. אָמַר רַבִּי דּוֹסָא בֶּן הַרְכִּינַס: ׳עֵדִי שֶׁקֶר הֵן! הֵיאָךְ מְעִידִין עַל הָאִשָּׁה שֶׁיָּלְדָה, וּלְמָחָר כְּרֵסָהּ בֵּין שִׁנַּיִּהָ׳? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: רוֹאֶה אֲנִי אֶת דְּבָרֶיךָ: ט. שָׁלַח לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל: ׳גּוֹזְרַנִי עָלֶיךָ שֶׁתָּבוֹא אֵצְלִי בְּמַקֶּלְךָ וּבְמָעוֹתֶיךָ בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים, שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּחֶשְׁבּוֹנָךְ׳. הָלַךְ וּמְצָאוֹ רַבִּי עֲקִיבָא מֵצֵר, אָמַר לוֹ: יֵשׁ לִי לִלְמֹד שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָשָׂה רַבָּן גַּמְלִיאֵל עָשׂוּי, שֶׁנֶּאֱמַר: (וַיִּקְרָא כג, ד) ״אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם״ – בֵּין בִּזְמַנָּן, בֵּין שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּן – אֵין לִי מוֹעֲדוֹת אֶלָּא אֵלּוּ. בָּא לוֹ אֵצֶל רַבִּי דּוֹסָא בֶּן הַרְכִּינַס, אָמַר לוֹ: אִם בָּאִין אָנוּ לָדוּן אַחַר בֵּית דִּינוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל – צְרִיכִין אָנוּ לָדוּן אַחַר כָּל בֵּית־דִּין וּבֵית־דִּין, שֶׁעָמַד מִימוֹת מֹשֶׁה וְעַד עַכְשָׁיו, שֶׁנֶּאֱמַר: (שְׁמוֹת כד, ט): ״וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל״. וְלָמָּה לֹא נִתְפָּרְשׁוּ שְׁמוֹתָן שֶׁל זְקֵנִים? אֶלָּא לְלַמֵּד – שֶׁכָּל שְׁלֹשָׁה וּשְׁלֹשָׁה שֶׁעָמְדוּ בֵּית־דִּין עַל יִשְׂרָאֵל – הֲרֵי הוּא כְּבֵית דִּינוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. נָטַל מַקְלוֹ וּמְעוֹתָיו בְּיָדוֹ, וְהָלַךְ לְיַבְנֶה אֵצֶל רַבָּן גַּמְלִיאֵל, בְּיוֹם שֶׁחָל יוֹם־הַכִּפּוּרִים לִהְיוֹת בְּחֶשְׁבּוֹנוֹ. עָמַד רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְנִשַּׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ, אָמַר לוֹ: ׳בֹּא בְשָׁלוֹם, רַבִּי וְתַלְמִידִי, רַבִּי בְּחָכְמָה, וְתַלְמִידִי שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶת דְּבָרַי׳:

קוּדְשָׁא דְּקַדִּישִׁין כְּמַלְאֲכֵי עִלָּאִין קַיְימִין לְדָרֵי דָּרִין כְּגוֹנָא דְּלְעֵילָא הַוָה. כֵּיוָן דְּחָטָא וְאוֹלִיד בְּנִין לְבַר מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְלָא זָכָה לְאַפְקָא לוֹן מִגִּנְתָּא, לָא אִתְקַיְימוּ אַפְלוּ לְאִשְׁתְּרָשָׁא בְּעָלְמָא דָּא. עַד דְּאָתָא נֹחַ דְּאִיהוּ צַדִּיק וְעָאל בַּתֵּבָה. וּמִן תֵּבָה נָפְקוּ כָּל דָּרִין דְּעָלְמָא. וּמִתַּמָּן אִתְבַּדְּרוּ לְכָל אַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא. (שייך לקמן ריש סב).

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה. אַמַּאי נִשְׁחָתָה. בְּגִין כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ כְּמָה דְּאִתְּמַר. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח קְרָא וַאֲמַר (יונה ג) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדַּרְכָּם הָרָעָה. תָּא חֲזֵי בְּשַׁעֲתָא דְּבְנֵי נָשָׁא זָכָאן וְנָטְרֵי פִּקּוּדֵי דְאוֹרַיְתָא, כְּדֵין אַרְעָא אִתְתַּקְפַת, וְכָל חֵידוּ אִשְׁתְּכַּחַת בָּהּ. מַאי טַעְמָא בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עַל אַרְעָא. וּכְדֵין כֹּלָּא עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי בְּחֶדְוָה. וְכַד בְּנֵי נָשָׁא מְחַבְּלָן אָרְחַיְיהוּ וְלָא נָטְרֵי פִּקּוּדֵי אוֹרַיְתָא וְחָטָאן קָמֵי מָארֵיהוֹן, כְּדֵין כְּבִיכוֹל דַּחְיִין לָהּ לִשְׁכִינְתָּא מֵעָלְמָא וְאִשְׁתְּאַרַת אַרְעָא מְחַבְּלָא. דְּהָא שְׁכִינְתָּא אִתְדַּחְיָיא וְלָא שָׁרְיָא עֲלָהּ וּכְדֵין אִתְחַבְּלַת. מַאי טַעְמָא אִתְחַבְּלַת. בְּגִין דְּשַׁרְיָא רוּחָא אָחֳרָא עֲלָהּ דְּמְחַבְּלָא עָלְמָא. וְעַל דָּא אֲמְרִינָן דְּיִשְׂרָאֵל יְהֲבֵי עוֹז לֵאלֹהִים דְּמְקַיְימִין עָלְמָא. אֱלֹהִים דָּא שְׁכִינְתָּא. וְאִם חַס וְשָׁלוֹם אִי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכְּחוּ חַיְיבִין מַה כְּתִיב (תהלים ו) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים וגו׳ מִשּׁוּם דְּרֵשֶׁת הֵכִינוּ לְפָעֲמַי. כָּפַף נַפְשִׁי בְּסִבַּת חָמָס וְשִׁנְאַת חִנָּם. כְּרוּ לְפָנַי שׁוּחָה וגו׳ כְּגוֹנָא דְּדוֹר הַמַּבּוּל דְּבְגִין חָמָס דַּהֲוָת בֵּינֵיהוֹן הַוָה בֵּינֵיהוֹן שִׁנְאָה וּדְבָבוּ. יָכוֹל אַף בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל כֵּן. וְהָא תָּנִינָן אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא

שַׁרְיָא עֲלָהּ רוּחָא אָחֳרָא וְלָא מִמַּנָּא אָחֳרָא בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. תָּא חֲזֵי דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל הָכֵי הוּא דְּלָא שַׁרְיָא עֲלָהּ (פד ע"ב) מִמַּנָּא וְלָא שְׁלִיחָא אָחֳרָא בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. אֲבָל שַׁעֲתָא חָדָא שַׁרְיָא עֲלָהּ לְחַבְּלָא בְּנֵי נָשָׁא. מְנָלַן מִדָּוִד דִּכְתִיב (ד"ה א כא) וַיַּרְא דָּוִד אֶת מַלְאַךְ יי' וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַם וּכְדֵין אִתְחַבָּלַת אַרְעָא. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲפִלּוּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה. כְּתִיב הָכָא מַלְאַךְ יי'. וּכְתִיב הָתָם (בראשית מח) הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי. וּכְתִיב וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים. הֵן לְטַב וְהֵן לְבִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁלִּיט עֲלָהּ. לְטַב בְּגִין דְּלָא אִתְמַסְּרָא תְּחוֹת שְׁאָר מִמַּנָּן, וְכָל דְּיָרֵי עָלְמָא יִכְסְפוּן מִן עוֹבָדַיְיהוּ. לְבִישׁ בְּגִין דְּלָא יֶחְדּוֹן אִנּוּן לְשַׁלְטָאָה עֲלָהּ. וְאִי תֵּימָא (ד"א ל"ג לָא) וְהָא כְּתִיב (איכה א) כִּי רָאֲתָה גּוֹיִם בָּאוּ מִקְדָּשָׁהּ וַחֲרִיבוּ בֵּיתָא וְאִי לָאו שָׁלְטִין אִנּוּן מִמַּנָּן לָא אִתְחָרַב מַקְדְּשָׁא. תָּא חֲזֵי כְּתִיב כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ וּכְתִיב עָשָׂה יי' אֶת אֲשֶׁר זָמַם. תָּא חֲזֵי כְּתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה. נִשְׁחָתָה וַדַּאי כְּמָה דְּאִתְּמַר. הָכֵי נָמֵי [לְטַב] (יונה ג) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדַּרְכָּם הָרָעָה. דְּהָא כְּדֵין אַרְעָא קָרָאת לְעֵילָּא וְסָלְקָא בְּסִלּוּקוּ עִלָּאָה וּמְקַשְׁטָא אַנְפָּהָא. כְּנוּקְבָא דְּמְקַשְׁטָא לְגַבֵּי דְכוּרָא. הָכֵי נָמֵי אַרְעָא. דְּהָא גְּדֵילַת בְּנִין זַכָּאִין לְמַלְכָּא. וְהָכָא דְּלָא תָּבוּ דָּרָא דְּטוֹפָנָא מַה כְּתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה וגו' כְּאִתְּתָא דְּאִסְתְּאֲבַת וְאַסְתִּירַת אַנְפָּהָא מִבַּעְלָהּ. וּבְזִמְנָא דְּאַסְגִּיאוּ חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא בְּאִתְגַּלְיָא, אַרְעָא שַׁוְיָא אַנְפָּהָא כְּנוּקְבָא דְּלֵית לָהּ כְּסוּפָא מִכֹּלָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כב)

וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת יוֹשְׁבֶיהָ. וְעַל דָּא וַיַּרְא כִּי נִשְׁחָתָה וַדַּאי. מַאי טַעְמָא בְּגִין כִּי הִשְׁחִית כָּל [דף סא ע"ב] בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָזַל לְגַבֵּי דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חָמוֹי. כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ אַתְקִין לֵיהּ תּוֹפְסִיתָא (ס"א טוֹפְסִיסָא) דְּקוֹמְרָא בְּמָטוֹן דְּקוֹלְפָּא וְיתִיבוּ. אֲמַר לָהּ חָמוֹי אֶפְשָׁר דְּשָׁמַעְתְּ מֵאָבוּךְ הַאי דִּכְתִיב (איכה ב) עָשָׂה יי' אֲשֶׁר זָמַם בִּצַּע אִמְרָתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי קֶדֶם. אֲמַר לֵיהּ הָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּא. בִּצַּע אִמְרָתוֹ דְּבָזַע פּוּרְפִּירָא דִּילֵיהּ. אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי קֶדֶם, דְּהָא פּוּרְפִּירָא פָּקִיד לָהּ מֵאנּוּן יוֹמֵי קַדְמָאֵי עִלָּאֵי, וּבְיוֹמָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא בָּזַע לָהּ. בְּגִין דְּהַאי פּוּרְפִּירָא אִיהִי יְקָרָא דִּילֵיהּ וְתִיקוּנָא דִּילֵיהּ וּבָזַע לֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ עָשָׂה יי' אֲשֶׁר זָמַם. וְכִי מַלְכָּא חָשִׁיב קוֹדֶם לְאַבְאָשָׁא לִבְנוֹי עַד לָא יֵיתוּן לְמֶחֱטֵי. אֲמַר לֵיהּ לְמַלְכָּא דְּהַוָּה לֵיהּ מָאן יְקָר, וּבְכָל יוֹמָא הֲוָה דָּחִיל עֲלֵיהּ דְּלָא יִתְבַּר וַהֲוָה מִסְתַּכֵּל בֵּהּ וְתַקִּין בְּעֵינוֹי. לְיוֹמִין אָתָא בְּרֵיהּ וְאַרְגִּיז לֵיהּ לְמַלְכָּא, נְטַל מַלְכָּא הַהוּא מָאן יְקָר וּתְבַר לֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב עָשָׂה יי' אֲשֶׁר זָמַם. תָּא חֲזֵי מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא הֲוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִסְתַּכֵּל בֵּהּ וַחֲבִיב עֲלֵיהּ סַגֵּי וַהֲוָה דָּחִיל עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל דְּיֶחֱטוּן וְיִחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא. וְכֵן בְּכָל זִמְנָא דַּהֲוָה אָתֵי לְגַבֵּי בֵּי מַקְדְּשָׁא הֲוָה לָבִישׁ הַהוּא פּוּרְפִּירָא. לְבָתַר דְּגָרְמוּ חוֹבִין וְאַרְגִּיזוּ קַמֵּי מַלְכָּא אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וּבָזַע הַהוּא פּוּרְפִּירָא בָּזַע הַהוּא פּוּרְפִּירָא וְאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא) הַיְנוּ דִּכְתִיב עָשָׂה יי' אֲשֶׁר זָמַם בִּצַּע אִמְרָתוֹ וגו' (הַאי אִמְרָתוֹ בְּקַדְמֵיתָא יְתִבָא בְּרֵאשׁ אָמִיר. וְהָא אִתְעַטְּרוּ עִטְרָא לְרֵישָׁא וְאִילָן נָאֶה לְפָנָיו.

וְאִיהִי מִימֵי קֶדֶם וַדַּאי. וּכְדֵין עַצִּיבוּ קַמֵּיהּ בְּבָתֵּי בָּרָאי וַדַּאי וְהֵן (ישעיה לג) אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה. (שם כב) וַיִּקְרָא יי׳ צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא וגו׳) הַיְינוּ בִּזְמַנָּא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא. אֲבָל בִּזְמַנָּא אָחֳרָא לֵית חֻדְוָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּזְמַנָּא דְּאִתְאֲבִידוּ חַיָּבֵי עָלְמָא וְאִנּוּן דְּאַרְגִּיזוּ קַמֵּיהּ הַדָּא הוּא דִכְתִיב (משלי יא) וּבַאֲבוֹד רְשָׁעִים רִנָּה. וְכֵן בְּכָל דָּרָא וְדָרָא דְּעָבִיד דִּינָא בְּחַיָּבֵי עָלְמָא. חֻדְוָה וְתוּשְׁבַּחְתָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי תֵּימָא הָא תְּנִינָן דְּלֵית חֻדְוָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִיהוּ עָבִיד דִּינָא בְּחַיָּבַיָּא. [לָאו הָכִי] אֶלָּא תָּא חֲזֵי בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעֲבִיד דִּינָא בְּחַיָּבַיָּא, חֻדְוָון וְתוּשְׁבְּחָן קַמֵּיהּ עַל דְּאִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא. וְהָנֵי מִילֵי כַּד מָטָא הַהוּא זִמְנָא (קיג ב קכא ב) דְּאוֹרִיךְ לוֹן וְלָא תָּאבָן לְגַבֵּיהּ מֵחוֹבֵייהוּ. אֲבָל אִי אִתְעֲבִיד בְּהוֹ דִּינָא עַד לָא מָטָא זִמְנַייהוּ, (ועד) דְּלָא אִשְׁתַּלִּים חוֹבַייהוּ, כְּמָא דַּאֲתְ אָמַר (בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלֵם עֲוֹן הָאֱמוֹרִי עַד הֵנָּה, כְּדֵין לֵית חֻדְוָה קַמֵּיהּ וּבָאִישׁ קַמֵּיהּ עַל דְּאִתְאֲבִידוּ. וְאִי תֵּימָא אִיהוּ עַד לָא מָטוֹ זִמְנַייהוּ אַמַּאי עָבִיד בְּהוֹ דִּינָא. אֶלָּא אִנּוּן גָּרְמִין בִּישָׁא לְגַרְמַייהוּ. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא עָבִיד בְּהוֹ דִּינָא עַד לָא מָטָא זִמְנַייהוּ. אֶלָּא בְּגִין דְּמִשְׁתַּתְּפֵי בַּהֲדַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל לְאַבָּאשָׁא לוֹן. וּבְגִין כָּךְ עָבִיד בְּהוֹ דִּינָא וְאוֹבִיד לוֹן מֵעָלְמָא בְּלָא זִמְנָא. וְדָא הוּא דְּאַבָּאִישׁ קַמֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ אַטְבַּע מִצְרָאֵי בְּיַמָּא. וְאוֹבִיד שַׁנָּאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בִּימֵי יְהוֹשָׁפָט. וְכֵן כֻּלְּהוֹ. דְּהָא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל אִתְאֲבִידוּ בְּלָא זִמְנָא. אֲבָל כַּד אִשְׁתַּלִּים זִמְנָא דְּאוֹרִיךְ לוֹן וְלָא תָּבוּ. כְּדֵין חֻדְוָה וְתוּשְׁבַּחְתָּא קַמֵּיהּ עַל דְּאִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא. בַּר בְּזִמְנָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא. דְּאַף עַל גַּב

דְּאִשְׁתְּלִים זִמְנָא דִּלְהוֹן דְּאַרְגִּיזוּ קַמֵּיהּ, לָא הַוָה חֶדְוָה קַמֵּיהּ. וּמֵהַהוּא זִמְנָא לָא הַוָה חֶדְוָה לְעֵילָא וְתַתָּא:

כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הָנֵי אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה מַאי עֲבִידְתַּייהוּ. אֶלָּא אַרְבָּעִים יוֹם לְאַלְקָאָה חַיְּיבֵי עָלְמָא וּכְתִיב (דברים כה) אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יוֹסִיף, לְקַבֵּל אַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא לְכָל חַד עֲשָׂרָה. בְּגִין דְּבַר נָשׁ מֵאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא אִתְבְּרֵי. וְעַל דָּא וּמָחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם. וְאִצְטְרִיךְ אַרְבָּעִים לְאַלְקָאָה וּלְאִתְמְחֵי עָלְמָא. רַבִּי יִצְחָק הַוָה שְׁכִיחַ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר לָהּ הַאי קְרָא (דְּקַאֲמְרוּ) דִּכְתִיב וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ [דף סב ע"א] לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. אִי בְּנֵי נָשָׁא חַטָּאן אַרְעָא בְּמֵה. אָמַר לָהּ בְּגִין דִּכְתִיב כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ כְּמָה דְּאִתְּמַר. כְּגַוְנָא דָּא (ויקרא יח) וַתִּטְמָא הָאָרֶץ וָאֶפְקוֹד עֲוֹנָהּ עָלֶיהָ. אֶלָּא בְּנֵי נָשָׁא חַטָּאן וְאִי תֵּימָא אַרְעָא בְּמֵה, אֶלָּא עִקָּרָא דְּאַרְעָא בְּנֵי נָשָׁא אִנּוּן. וְאִנּוּן מְחַבְּלִין אַרְעָא וְהִיא אִתְחַבָּלַת. וּקְרָא אוֹכַח דִּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ. תָּא חֲזֵי כָּל חֲטָאוֹי דְּבַר נָשׁ כֻּלְּהוֹ חַבָּלוּתָא דִּילֵיהּ תַּלְיִין בִּתְשׁוּבָה. וְחֵטְאָה דְּאוֹשִׁיד זַרְעָא עַל אַרְעָא וּמְחַבְּלָא אַרְחֵיהּ וְאַפֵּיק זַרְעָא עַל אַרְעָא, מְחַבֵּיל לֵיהּ וּמְחַבֵּיל אַרְעָא. וַעֲלֵיהּ כְּתִיב (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי. וּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגוּרְךָ רָע. בַּר בִּתְשׁוּבָה סַגֵּי. וּכְתִיב (בראשית לח) וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְיָ' וַיְמִיתֵהוּ יְיָ' וְהָא אִתְּמַר. אָמַר לָהּ אַמַּאי דְּאִין

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא בְּמַיָּא וְלָא בְּאֶשָּׁא וְלָא בְּמִלָּה אָחֳרָא. אֲמַר לָהּ רָזָא הוּא דְּהָא אִנּוּן חַבִּילוּ אָרְחַיְיהוּ בְּגִין דְּמַיִין עִלָּאִין וּמַיִין תַּתָּאִין לָא אִתְחַבָּרוּ כְּדְקָא יָאוֹת. מַיִין עִלָּאִין בִּינָה. וּמַיִין *מַה אִנּוּן חַבִּילוּ אָרְחַיְיהוּ, תַּתָּאִין מַלְכוּת. ה"א כְּגַוְנָא דָּא מַיִין דְּכוּרִין עִלָּאָה ה"א תַּתָּאָה. וְכַד אִנּוּן וְנוּקְבֵי [לָא אִתְחַבָּרוּ]. וְעַל מְחַבְּלִין, אִסְתַּלַק ו"ו דְּהוּא דָּא אִתְדַּנוּ בְּמַיָּא בַּמֶּה דְּאִנּוּן דְּכַר, וְאִשְׁתָּאַר ה"א בה"א חָבוּ. וּמַיִין הַוּוֹ רְתִיחָן (וּמַיִין) [מַיִין] בְּמַיִין. וּפָשְׁטוּ מַשְׁכָּא מִנַּיְיהוּ כְּמָה דְּחַבִּילוּ אָרְחַיְיהוּ בְּמַיִין רְתִיחָן. דִּינָא לְקַבֵּל דִּינָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב נִבְקְעוּ כָּל מַעְיְינוֹת תְּהוֹם רַבָּה, הָא מַיִין תַּתָּאִין. וַאֲרוּבוֹת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ דָּא מַיִין עִלָּאִין. מַיִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין: רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יְהוּדָה הַוּוֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. וּמָטוּ לְגַבֵּי טוּרִין רַבְרְבָן וְאַשְׁכְּחוּ בֵּינֵי טוּרַיָּא גַּרְמֵי בְּנֵי נָשָׁא דַּהֲווֹ מֵאִנּוּן בְּנֵי טוֹפָנָא. וּפָסְעוּ תְּלַת מְאָה פְּסִיעָן בְּגַרְמָא חָדָא. תְּווֹהוּ. אֲמָרוּ הֵיינוּ דַּאֲמָרוּ חַבְרָנָא דְּאִנּוּן לָא הַוּוֹ מִסְתַּפֵּי מִדִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דִּכְתִיב (איוב כא) וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ. מָה עֲבָדוּ. הַוּוֹ סְתִימִין בְּרַגְלַיְיהוּ מַבּוּעֵי תְּהוֹמָא. וּמַיִין נָפְקִין רְתִיחָן וְלָא יְכִילוּ לְמֵיקַם בְּהוֹ, עַד דַּהֲווֹ נִשְׁמָטִין וְנָפְלוּ בְּאַרְעָא וּמַיְיתִין:

וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים וגו'. אֲמַר רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי יְהוּדָה תָּא וְאֵימָא לָךְ מִלֵּי דְּשָׁמַעְנָא בְּהַאי. מְתַל לְבַר נָשׁ דְּאָעִיל לְנוּקְבָא דְּמַעְרְיָא [ד"א אִיבָּא דְּמָעֳהָא] בְּזִמְנָא חָדָא.

וְנַפְקֵי תְּרֵין אוֹ תְלָתָא בְּנִין. [כָּל] חַד מִתְפָּרְשָׁא מֵאֲחָרָא בְּאַרְחוֹי בְּעוֹבָדוֹי. דָּא זַכָּאָה וְדָא חַיָּיבָא וְדָא בֵּינוֹנִי. אוֹף הָכָא נָמֵי תְּלַת קְטֹרֵי דְּרוּחָא אָזְלִין וְשָׁטָאן וְאִתְכְּלִילָן בְּתְלַת עָלְמִין. חָא חֲזֵי נִשְׁמָתָא נָפְקַאת וְאָעֵיל בֵּין טוּרֵי פְּרוּדָא וְאִתְחַבַּר רוּחָא בְּנִשְׁמָתָא. נָחִית לְתַתָּא אִתְחַבַּר נֶפֶשׁ בְּרוּחַ וְכָלְהוֹ אָזְלֵי (ד"א נָחֲתִין) וּמִתְחַבְּרִין דָּא עִם דָּא. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה נֶפֶשׁ וְרוּחַ כְּלִילָן דָּא עִם דָּא. נִשְׁמָתָא שַׁרְיָא בְּאַרְחוֹי דְּבַר נָשׁ. (וְהַא) וְהִיא מְדוֹרָא טְמִירָא דְּלָא אִתְיְדַע אַתְרָהָא. אַתָּא בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה, מְסַיְּעִין לֵיהּ בְּנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא וְדָכְאָן לֵיהּ וּמַקְדְּשִׁין לֵיהּ וְאִקְרֵי קָדוֹשׁ. לָא זָכָה וְלָא אָתֵי לְאִתְדַּכָּאָה, תְּרֵין דַּרְגִּין פָּתְחִין דְּאִנּוּן נֶפֶ"שׁ וְרוּ"חַ בֵּהּ. נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא לֵית בֵּהּ (סִיּוּעָא דִּלְעֵילָּא וְדָא כְּפוּם אַרְחֵיהּ). וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּאִי יִסְתָּאֲבוּ מְסָאֲבִין לֵיהּ. וְסִיּוּעָא דִּלְעֵילָּא אַעְדִּיוּ מִינֵיהּ. מִכָּאן וּלְהַלְאָה כָּל חַד לְפוּם אַרְחֵיהּ.

תּוֹסֶפְתָּא

קְטוֹרֵי דְּמַאי, דְּקַסְטוֹרֵי דְּהַהוּא סִטְרָא אֲנַן פְּתִיחָן עַיְינִין פְּתִיחָן אוּדְנִין. כָּל מַן דְּקָלַיָּא נָחִית מֵעֵילָּא לְתַתָּא. מִתַּבַּר טוּרִין וְטַנְּרִין. מַאן אִנּוּן דְּחָמָאן וְלָא חָמָאן. אֲטִימִין אוּדְנִין. סְתִימִין עַיְינִין. לָא חָמָאן וְלָא שָׁמְעִין לָא יְדָעִין בְּסַכְלְתָנוּ, חַד דְּכְלִילָא בִּתְרֵין בְּגַוְונֵיהוֹ. דְּחַיִּין לֵיהּ לְבַר. אִנּוּן מִתְדַּבְּקָן בֵּין (ס"א בֵּהּ) בְּאִנּוּן תְּרֵי, חַד אוּמָנָא דְּאוּמָנָא לָא שַׁרְיָא (ס"א שָׁוְוין) בְּגַוְונֵיהוֹ. לָא עָאלִין בֵּין סִפְרֵי קַדִּישִׁין. כָּל אִנּוּן דְּאוּמָנָא דָּא לָא [דף סב ע"ב] שַׁרְיָא בְּגַוְונֵיהוֹ לָא אִכְתְּבוּ בְּסִפְרֵי דְּכְרַנְיָא אִתְמְחוּן מִסִּפְרָא דְּחַיֵּי

כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (תהלים סט) יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעִם צַדִּיקִים אַל יִכָּתֵבוּ. וַוי לוֹן כַּד יִפְקוּן מֵהַאי עָלְמָא וַוי לוֹן (לְחַיֵּיהוֹן). מָאן יִתְבַּע לוֹן כַּד יִתְמַסְרוּן בִּידָא דְּדוּמָה וְיִתּוֹקְדוּן בְּנוּרָא דְּדַלִּיק וְלָא יִפְקוּן מִנֵּיהּ בַּר בְּרֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹות לְפָנַי אָמַר יי׳. לְבָתַר כְּרוֹזָא דְּבִסְטַר צָפוֹן אַכְרִיז עֲלַיְיהוּ וַאֲמַר (תהלים ט) יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה וגו׳. כַּמָּה חֲבִילֵי טְרִיקִין אִתְכַּנְּשׁוּ עֲלַיְיהוּ בְּאַרְבַּע סִטְרִין. אֶשָּׁא מִלַּהֲטָא בְּגֵי בֶּן הִנֹּם. תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא מִתְפַּקְדָן (ס״א מִתּוֹקְדָן). וְלָא עוֹד אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אֲתִיבוּ בְּקוֹל רָם אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמְלֵי רַחֲמִין וְחַייֵס עַל כֻּלָּא. וְרָמִיז לְמַלְאָכָא דְּמִמַּנָּא עַל תַּרְעֵי דְּגֵיהִנֹּם סמריאל שְׁמֵיהּ וּתְלַת מַפְתְּחָן בִּידֵיהּ וּפָתַח תְּלַת תַּרְעִין דְּבִסְטַר מַדְבְּרָא וְחַמָּאן נְהוֹרָא דְּהַאי עָלְמָא. אַתָּא תַּנָּא דְּנוּרָא וְסָתִים אוֹרְחִין. כְּדֵין תְּלַת מְמַנָּן דְּתַחוֹת יְדַיְיהוּ תְּלַת מַגְרוֹפִין מְנַשְּׁבָן בִּידַיְיהוּ וַאֲתִיבוּ תַּנָּא לְאַתְרַיְיהוּ וְרַוְוחִין לוֹן שַׁעֲתָא וּפַלְגוּת שַׁעֲתָא. וּלְבָתַר תַּייבִין לְאֲשַׁיְיהוּ. וְכֵן תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא וּבְכָל זִמְנִין דְּאָמְרֵי יִשְׂרָאֵל אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ וכו׳ אִנּוּן רַוְוחִין לוֹן. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּאוֹרְחַיְיהוֹן מְנַהֲרָא בְּהַהוּא עָלְמָא לְכָל סִטְרִין כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם (עַד כָּאן לְשׁוֹן הַתּוֹסֶפְתָּא):

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בַּגִּיהִנֹּם אִית מְדוֹרִין עַל מְדוֹרִין תְּנַיְינִין תְּלִיתָאִין עַד שְׁבַע. וְהָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. וְזַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִנּוּן מִסְתַּמְּרִין מֵחוֹבֵי חַיְיבַיָּא וְלָא אָזְלֵי בְּאָרְחַיְיהוּ וְלָא מִסְתָּאֲבֵי בְּהוֹ. וְכָל מָאן דְּאִסְתָּאַב כַּד אָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא, נָחִית לְגִיהִנֹּם. וְנָחִית עַד מְדוֹרָא תַּתָּאָה. וּתְרִין מְדוֹרִין אִנּוּן דְּסָמִיכִין דָּא עִם דָּא שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן. מָאן דְּנָחִית לִשְׁאוֹל דַּיְינִין לֵיהּ תַּמָּן וּמְקַבֵּל עָנְשֵׁיהּ וְסָלִיקוּ לֵיהּ לְמְדוֹרָא אָחֳרָא עִלָּאָה. וְכֵן דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא עַד דְּאִנּוּן סָלְקִין לֵיהּ. אֲבָל מָאן דְּנָחִית לַאֲבַדּוֹן לָא סָלְקִין לֵיהּ לְעָלְמִין. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי אֲבַדּוֹן דְּהָא אָבִיד הוּא מִכֹּלָּא. תָּא חֲזֵי נֹחַ זַכָּאָה הֲוָה אַתְרֵי בְּבָנֵי דָּרֵיהּ וְלָא הֲווֹ שָׁמְעֵי לֵיהּ. עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַיְיתֵי עֲלַיְיהוּ דִּינָא דְּגִיהִנֹּם. מַאי דִּינָא דְּגִיהִנֹּם אֶשָּׁא וְתַלְגָּא. מַיָּא וְאֶשָּׁא. דָּא צְנִינָא וְדָא רְתִיחָא. וְכֻלְּהוֹ בְּדִינָא דְּגִיהִנֹּם אִתְדָּנוּ וְאִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא. וּלְבָתַר אִתְקַיְּים עָלְמָא כְּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. וְעָאל נֹחַ בַּתֵּבָה וְאָעִיל בָּהּ כָּל זִינָא וְזִינָא מִבְּרַיִין דְּעָלְמָא. וַדַּאי נֹחַ עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי הַוָּה. וְנָפְקוּ מִן תֵּבָה כָּל זְיַיני עָלְמָא כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא. תָּא חֲזֵי כַּד הַאי עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי אִתְחַבַּר בְּעֵץ פְּרִי כָּל אִנּוּן זַיְינִין דִּלְעֵילָּא חֵיוָן רַבְרְבָן וּזְעֵירָן וְכַמָּה זַיְינִין וְכָל חַד לְזִינֵיהּ כְּמָא דַּאֲתְּ אָמַר (תהלים קד) חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. כְּגַוְנָא דָּא נֹחַ בַּתֵּבָה. וְכֻלְּהוֹ נָפְקוּ מִן תֵּיבוּתָא וְאִתְקַיְּים עָלְמָא כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָּא. וּבְגִינֵי כָּךְ נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה אִקְרֵי. נֹחַ אִישׁ צַדִּיק אִקְרֵי וְהָא אוֹקְמוּהָ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר תְּלַת מְאָה שְׁנִין עַד לָא אֲתֵי טוּפָנָא הֲוָה נֹחַ אַתְרֵי בְּהוֹ עַל עוֹבָדֵיהוֹן וְלָא הֲווֹ שָׁמְעִין לֵיהּ. עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁלִים זִמְנָא דְּאוֹרִיךְ לוֹן

וְאִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא. תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב לְעֵילָּא וַיְהִי כִּי הֵחֵל הָאָדָם לָרוֹב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יֻלְּדוּ לָהֶם. וַהֲווֹ אָזְלִין עַרְטִילָאִין לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא. מַה כְּתִיב (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וגו'. וְדָא הֲוָה יְסוֹדָא וְעִקָּרָא לְמֵיגַד בְּחוֹבֵיהוֹן עַד דְּגָרִים לוֹן לְאִשְׁתְּצָאָה מֵעָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ אִתְמַשְׁכָּאן בָּתַר יֵצֶר הָרָע וּבְגִזְעוֹי וְשָׁרְשׁוֹי. וְדָחוֹ מְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא מִבֵּינַיְהוּ. וְאִסְתָּאֲבוּ (נ"א וְאִיתְאֲבִידוּ) כְּמָה דְּאִתְּמַר. בְּגִין כָּךְ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, לַאֲלָפָא קָטֵיגוֹרְיָא עֲלַיְיהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. (חסר) (אַהֲדְרָא לְמִלָּה קַדְמָאָה קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. בָּא לְפָנַי וַדַּאי בְּגִין דְּאִנּוּן גָּרְמוּ). רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ' קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מָה הִיא אֵדְעָה מֶה חָדֵל אָנִי. אָמַר (לעיל נב א) דָּוִד קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תְּרֵין קִצִּין אִנּוּן, חַד לְיָמִינָא וְחַד לִשְׂמָאלָא, וְאִנּוּן תְּרֵין אוּרְחִין לְמֵיהַךְ בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא לְהַהוּא עָלְמָא. קֵץ לְיָמִינָא דִּכְתִיב (דניאל יב) לְקֵץ הַיָּמִין, וְקֵץ לִשְׂמָאלָא דִּכְתִיב (איוב כח) קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר (אֶבֶן אוֹפֶל וְצַלְמָוֶת. מַאי וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר, מָאן הוּא חוֹקֵר. אֶלָּא הַהוּא קֵץ לִשְׂמָאלָא דְּמַחְשִׁיךְ אַפֵּיהוֹן דְּבְרִייָתָא) מַאי וּלְכָל תַּכְלִית, בְּזִמְנָא דְּדִינָא שָׁרְיָא עַל עָלְמָא לְשֵׁיצָאָה אֶבֶן אוֹפֶל וְצַלְמָוֶת. קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ. דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, דָּא נָחָשׁ, קֵץ כָּל בָּשָׂר, קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ, דְּהָא מִסְטָרָא דְּהַהוּא דְּדַהֲבָא קָאָתֵי. וּלְכָל תַּכְלִית בְּזִמְנָא דְּדִינָא שָׁרְיָא עַל עָלְמָא הוּא חוֹקֵר לְמֶהֱוֵי קַטֵּיגוֹרְיָא לְעָלְמָא לְאַחְשָׁכָא אַפֵּיהוֹן דְּבְרִייָתָא וכו'. [דף סג ע"א] קֵץ

לִימִינָא כִּדְקָאֲמָרַן דִּכְתִיב לְקֶץ הַיָמִין. אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדָנִיֵאל וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ. אֲמַר לָהּ מְנוּחָה בְּהַאי עָלְמָא אוֹ בְּהַהוּא עָלְמָא, אֲמַר לָהּ בְּהַהוּא עָלְמָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם. (דניאל יב) וְתַעֲמוֹד לְגוֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָמִין. אֲמַר לֵיהּ לְאָן אַתַּר דְהָא לֹא יְדַעְנָא מַה יְהֵא עָלַי בְּהַהוּא עָלְמָא. אֲמַר לָהּ וְתָנוּחַ. אֲמַר לָהּ בְּזִמְנָא דְיִקּוּמוּן מֵעַפְרָא אֵיקוּם בֵּינַיְיהוּ אוֹ לָאו. אֲמַר לָהּ וְתַעֲמֹד. אֲמַר לָהּ הָא יְדַעְנָא דְי יְקוּמוּן כְּתוֹת כְּתוֹת, מִנְּהוֹן דְזַכָּאֵי קְשׁוֹט וּמִנְּהוֹן דְחַיָיבֵי עָלְמָא, וְלָא יְדַעְנָא עִם מָאן מִנְּהוֹן אֵיקוּם. אֲמַר לָהּ לְגוֹרָלְךָ. לְגוֹרָל דְאִנּוּן צַדִיקַיָיא כְּוָותָךְ. אֲמַר לֵיהּ הָא אֲמַרְתְּ וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ. אִית קֵץ לִימִינָא וְאִית קֵץ לִשְׂמָאלָא, וְלָא יְדַעְנָא לְאָן קֵץ. לְקֵץ הַיָמִין אוֹ לְקֵץ הַיָמִים. אֲמַר לָהּ לְקֵץ הַיָמִין. אוֹף הָכָא דָוִד אֲמַר לָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יי׳ קִצִּי. מָה אִיהוּ חוּלַק עַדְבִי. וְלָא נָח דַעְתִּיהּ עַד דְאִתְבַּשַׂר דְיֶהֱוֵי לִימִינָא דִכְתִיב (שם קי) שֵׁב לִימִינִי. תָּא חֲזֵי אוֹף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לָהּ לְנַח קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. מָאן אִיהוּ. דָּא קֵץ דְאַחְשַׁךְ אַפַּיְיהוּ דִבְרִייָתָא דְאִיהוּ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא חַיָיבֵי עָלְמָא מַקְדִימִין לֵיהּ וּמָשְׁכָן לֵיהּ עַלַיְיהוּ לְאַחְשָׁכָא לוֹן. דְכֵיוָן דְיָהֲבִי לֵיהּ רְשׁוּתָא נָטֵיל נִשְׁמָתָא. וְלָא נָטֵיל עַד דְיָהֲבִי לֵיהּ רְשׁוּתָא. וְעַל דָּא בָּא לְפָנַי לְמֵיטַל רְשׁוּ לְאַחְשָׁכָא אַפַּיְיהוּ דִבְנֵי עָלְמָא. וּבְגִינֵי כָּךְ וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ. וְעַל דָּא עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גוֹפֶר בְּגִין לְאִשְׁתְּזָבָא וְלָא יְכֵיל לְשַׁלְטָאָה עֲלָךְ. תָּא חֲזֵי תָּנִינָן בְּזִמְנָא דְמוֹתָא אִית בְּמָתָא אוֹ בְּעָלְמָא [נ״א דְאִתְיְיהֵיב רְשׁוּ לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת לְחַבָּלָא].

לָא יִתְחֲזֵי בַּר נָשׁ בְּשׁוּקָא. בְּגִין דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִחְבְּלָא לְחַבָּלָא כְּלָא. בְּגִינֵי כָךְ אֲמַר לֵהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לָךְ לְאִסְתַּמְרָא וְלָא תֶּחֱזֵי גַּרְמָךְ קַמֵּי דְּמִחַבְּלָא דְּלָא יִשְׁלוֹט עָלָךְ. וְאִי תֵּימָא מָאן יְהֵיב הָכָא מְחַבְּלָא. דְּהָא מַיִין הָווּ וְאִתְגַּבְּרוּ. תָּא חֲזֵי לֵית לָךְ דִּינָא בְּעָלְמָא אוֹ כַּד אִתְמַחֵי אוֹ כַּד אִתְמְסַר עָלְמָא בְּדִינָא, דְּלָא אִשְׁתְּכַח הַהוּא מְחַבְּלָא דְּאָזִיל בְּגוֹ אִנּוּן דִּינִין דְּאִתְעֲבִידוּ בְּעָלְמָא. אוֹף הָכִי הָכָא טוֹפָנָא הֲוָה, וּמְחַבְּלָא אָזִיל בְּגוֹ טוֹפָנָא. וְאִיהוּ אִקְרֵי הָכִי דְּאִתְכְּלִיל בִּשְׁמָא דָּא. וְעַל דָּא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנֹחַ לְטַמְרָא גַּרְמֵיהּ וְלָא יִתְחֲזֵי בְּעָלְמָא. וְאִי תֵּימָא הַאי תֵּיבוּתָא אִתְחֲזֵי בְּגוֹ הַאי עָלְמָא וּמְחַבְּלָא אָזִיל בְּגַוְויהּ. כָּל זְמָנָא דְּלָא יִתְחֲזֵי אַפֵּי דְּבַר נָשׁ קַמֵּי מְחַבְּלָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ. מְנָלָן מִמִּצְרַיִם דִּכְתִיב (שמות יב) וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיהוּ אִשְׁתַּכַּח וְיָכִיל הוּא לְחַבָּלָא. וְלֹא אִצְטְרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּיהּ. בְּגִין כָּךְ הֲוָה גָּנִיז נֹחַ וְכָל אִנּוּן דְּעִמֵּיהּ בְּתֵיבוּתָא. וּמְחַבְּלָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ: רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הָווּ אָזְלִי בְּאָרְחָא. אַעֲרָעוּ בְּהַנֵּי טוּרֵי דְּקַרְדּוֹ, חָמוּ רְשִׁימִין בְּקִיעִין בְּאָרְחָא דַּהֲווּ מִן יוֹמֵי דְּטוֹפָנָא. אֲמַר לֵהּ רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי יוֹסֵי הַנֵּי בְּקִיעִין דַּהֲווּ מִיּוֹמוֹי דְּטוֹפָנָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק לוֹן לְדָרֵי דָּרִין בְּגִין דְּלָא יִתְמַחֵי חוֹבֵיהוֹן דְּרַשִׁיעַיָּא קַמֵּיהּ. דְּכָךְ אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְזַכָּאִין דְּעָבְדִין רְעוּתֵיהּ, בְּעֵי דְּיִדְכְּרוּן לְהוֹ לְעֵילָּא וְתַתָּא וְלָא יִתְנְשׁוּן דּוּכְרָנֵיהוֹן לְדָרֵי דָּרִין לְטַב. כְּגַוְונָא דָּא לְרַשִׁיעַיָּא דְּלָא עָבְדִין רְעוּתֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִתְנְשׁוּן חוֹבַיְיהוּ וּלְאַדְכָּרָא עָנְשַׁיְיהוּ וְדָכְרָנֵיהוֹן לְבִישׁ לְדָרֵי דָּרִין. הַיְינוּ דִּכְתִיב (ירמיה

ב) נִכְתַּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי וגו'. פְּתַח רַבִּי יוֹסֵי וַאֲמַר (ישעיה י) צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה עֲנִיָּה עֲנָתוֹת. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּא. אֲבָל הַאי קְרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְּמָר. צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים, בְּרַתֵּיהּ דְּאַבְרָהָם אֲבִינוּ הָכִי אוֹקְמוּהָ בַּת גַּלִּים כְּדִכְתִיב (שיר ד) גַּל נָעוּל. גַּלִּים אִנּוּן נְהוֹרִין דְּמִתְכַּנְּשֵׁי וְאָזְלֵי וְעָאלִין לְגַוָּהּ וּמַלְיָין לָהּ כְּדִכְתִיב (שם) שִׁלָּחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים. הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (איוב ד) לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי טֶרֶף. לַיִשׁ דְּכַר. לַיְשָׁה נוּקְבָא. אַמַּאי אִקְרֵי לַיִשׁ, אִי מִשּׁוּם (משלי ל) דְּכְתִיב לַיִשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה, אוֹ מִשּׁוּם דְּכְתִיב לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי טֶרֶף. אֶלָּא כְּלָא אִיהוּ לַיִשׁ גִּבּוֹרָה תַּתָּאָה דְּאַתְיָא מִגִּבּוֹרָה עִלָּאָה. לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי טֶרֶף, בְּשַׁעֲתָא דְּאִנּוּן נְחָלִין מִסְתַּלְּקִין וְלָא עָאלִין לְגַוָּהּ, כְּדֵין אִתְקְרֵי לַיְשָׁה דַּאֲבִידַת מִבְּלִי טֶרֶף. דְּכְתִיב לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי [דף סג ע"ב] טֶרֶף וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדוּ. וּמַה דַּאֲמַר לַיְשָׁה הַיְינוּ עֲנִיָּה עֲנָתוֹת מִסְּכֵּנָא דְּמִסְכֵּנוּתָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה א) מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת וּכְתִיב (מלכים א ב) עֲנָתֹת לֵךְ עַל שָׂדֶיךָ. מַאי אִירְיָא. אֶלָּא כָּל זִמְנָא דְּדָוִד מַלְכָּא חַיָּה קַיָּים, אִסְתַּלַּק אֶבְיָתָר בְּעוּתְרָא וּבְכִלָּא. לְבָתַר אֲמַר לָהּ שְׁלֹמֹה עֲנָתוֹת לֵךְ עַל שָׂדֶיךָ. אַמַּאי קְרֵי לֵיהּ שְׁלֹמֹה הָכִי. אֶלָּא אֲמַר לֵיהּ בְּיוֹמָךְ חַיָּה אַבָּא בְּמִסְכֵּנוּ וְהַשְׁתָּא לֵךְ עַל שָׂדֶיךָ. הַשְׁתָּא אִית לוֹמַר אַמַּאי אִקְרֵי אֶבְיָתָר עֲנָתוֹת. אִי תֵּימָא דַּחֲוָה מִן עֲנָתוֹת, הָא תָּנִינָן דְּכְתִיב (שמואל א כב) וַיִּמָּלֵט בֵּן אֶחָד לַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֲחִיטוּב וּשְׁמוֹ אֶבְיָתָר. וְהוּא מִנּוֹב חַיָּה, דְּהָא נוֹב עִיר הַכֹּהֲנִים חַיָּה. וְאַף עַל פִּי דַּאֲמָרוּ דְּהִיא נוֹב הִיא עֲנָתוֹת וְאַמַּאי אִקְרֵי עֲנָתוֹת בְּגִין דְּנָחֲתַת לְמִסְכֵּנוּ וְאִתְאֲבִיד קַרְתָּא עַל

יְדָא דְשָׁאוּל וְאִתְאֲבִידוּ כָּהֲנֵי. אֶלָּא עֲנָתוֹת כְּפַר הַוָּה, וְלָאו הוּא נוֹב, וְעַל דָּא קָרֵי לֵיהּ אֲבִיתָר עֲנָתוֹת, בְּגִין דַּאֲמַר
(מ"א ב) וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכֹל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה אָבִי. וּמִקַּרְתָּא דְנוֹב הַוָּה, וְעַל מִסְכְּנוּ דְּדָוִד דַּהֲוָה [לֵיהּ] בְּיוֹמוֹי אִקְרֵי לֵיהּ הָכִי. אֲמַר רַבִּי חִיָּיא בְּמִסְכְּנוּתָא הַוָּה עָלְמָא מִיּוֹמָא דַּעֲבַר אָדָם עַל פִּקּוּדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּאָתָא נֹחַ וְקָרֵיב קָרְבָּן וְאִתְיַישַּׁב עָלְמָא. אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי לָא אִתְיַישַּׁב עָלְמָא וְלָא נַפְקָא אַרְעָא מִזּוּהֲמָא דְּנָחָשׁ עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי וְאִתְאַחִידוּ בְּאִילָנָא דְחַיֵּי כְּדֵין אִתְיַישַּׁב עָלְמָא. וְאִלְמָלֵא דְּחָדְרוּ יִשְׂרָאֵל וְחָאבוּ קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא הֲווֹ מִתְּקְנִין לְעָלְמִין. דְּהָא אִתְפַּסַּק מְנִיחוּ זוּהֲמָא דְּנָחָשׁ. כְּיוָן דְּחָבוּ כְּדֵין אִתְבָּרוּ אִנּוּן לוּחֵי קַדְמָאֵי, דַּהֲווֹ בְּהוֹ חֵירוּ דְּכֻלָּא. חֵירוּ דְּהַהוּא נָחָשׁ דְּאִיהוּ קֶרֶן כָּל בָּשָׂר. וְכַד קָמוּ לְיוָאֵי לְקַטְלָא קַטְלָא, כְּדֵין אִתְעַר חִוְיָא בִּישָׁא וַהֲוָה אָזִיל קַמַּיְיהוּ וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּהוֹ, בְּגִין דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל מְזַדְּרְזִין כָּלְהוֹ בַּחֲגִירוּ מָתְנַיְיהוּ וְלָא יָכִיל הַהוּא נָחָשׁ לְשַׁלְטָאָה בְּהוֹ. וְכֵיוָן דַּאֲמַר לְמֹשֶׁה (שמות לג) וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדְיְךָ מֵעָלֶיךָ, אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְהַאי נָחָשׁ לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ. תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב (שם) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חֹרֵב. וַיִּתְנַצְּלוּ וַיְנַצְּלוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא וַיִּתְנַצְּלוּ עַל יְדָא דְּאַחֲרָא בְּגִין דְּאִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְנָחָשׁ לְשַׁלְטָאָה. אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב דְּקַבְּלוּ מִטּוּרָא דְּחוֹרֵב כַּד אִתְיְיהִיב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל. אֲמַר רַבִּי חִיָּיא נֹחַ דַּהֲוָה צַדִּיק אֲמַאי לָא הֲוָה בָּטִיל מוֹתָא מֵעָלְמָא. אֶלָּא בְּגִין דְּעַד לָא סָלְקַת זוּהֲמָא מֵעָלְמָא. וְעוֹד דְּאִנּוּן לָא הֲווֹ מְהֵימְנִין בַּהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכֻלְּהוֹ אַחִידָן בְּטַרְפֵּי אִילָנָא לְתַתָּא וּמִתְלַבְּשָׁאן בְּרוּחַ

חוברות לימוד הבי"ת
והמשניות זהר הודפס
לזכות ולרפואת

ר' מרדכי

בן חנה נ"י

הקב"ה ישלח לו רפואה
שלימה ברמ"ח איבריו
ושס"ה גידיו וחמשה חושיו
ושאר כוחות גופו ובטיפי
דמיו, בעבור שנדבו סכום
הגון להדפסה.

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת בראשית

יום **ראשון**	**יח** 20	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא קי"ז **ירושלמי:** יומא ל"ח **תוספתא:** טהרות ז **נ"ך:** דברי הימים ב כב **משניות:** ביצה א **זהר:** חלק א עמ' רפא-רפב	**ג' דחוה"מ סוכות, הילולא דרבינו ז"ל** **עלות השחר** (72 דק) ... 5:33 | **חצות היום** ..... 12:23 **נץ החמה** ..... 6:46 | **שקיעה** ..... 5:58 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:49 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 7:11 **סו"ז קר"ש - גר"א** 9:34
יום **שני**	**יט** 21	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא קי"ח **ירושלמי:** יומא ל"ט **תוספתא:** טהרות ח **נ"ך:** דברי הימים ב כג **משניות:** ביצה ב **זהר:** חלק א עמ' רפג-רפד	**ד' דחוה"מ סוכות** **עלות השחר** (72 דק) ... 5:34 | **חצות היום** ..... 12:23 **נץ החמה** ..... 6:47 | **שקיעה** ..... 5:57 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:49 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 7:10 **סו"ז קר"ש - גר"א** 9:35
יום **שלישי**	**כ** 22	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא קי"ט **ירושלמי:** יומא מ' **תוספתא:** טהרות ט **נ"ך:** דברי הימים ב כד **משניות:** ביצה ג **זהר:** חלק א עמ' רפה-רפו	**ה' דחוה"מ סוכות** **עלות השחר** (72 דק) ... 5:35 | **חצות היום** ..... 12:22 **נץ החמה** ..... 6:48 | **שקיעה** ..... 5:56 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:50 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 7:09 **סו"ז קר"ש - גר"א** 9:35
יום **רביעי**	**כא** 23 **הדלקת נרות** (40 דק): 5:15 (20 דק): 5:35	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא ק"כ **ירושלמי:** יומא מ"א **תוספתא:** טהרות י **נ"ך:** דברי הימים ב כה **משניות:** ביצה ד **זהר:** חלק א עמ' רפז-רפח	**הושענא רבה** **עלות השחר** (72 דק) ... 5:35 | **חצות היום** ..... 12:22 **נץ החמה** ..... 6:48 | **שקיעה** ..... 5:55 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:50 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 7:08 **סו"ז קר"ש - גר"א** 9:35
יום **חמישי**	**כב** 24 **מוצ"ח לשיטת ר"ת: 7:07**	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא קכ"א **ירושלמי:** יומא מ"ב **תוספתא:** טהרות יא **נ"ך:** דברי הימים ב כו **משניות:** ביצה ה **זהר:** חלק א עמ' רפט-רצ	**שמיני עצרת - שמחת תורה, יזכור** **עלות השחר** (72 דק) ... 5:36 | **חצות היום** ..... 12:22 **נץ החמה** ..... 6:49 | **שקיעה** ..... 5:54 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:50 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 7:07 **סו"ז קר"ש - גר"א** 9:36
יום **שישי**	**כג** 25 **הדלקת נרות** (40 דק): 5:13 (20 דק): 5:33	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא קכ"ב **ירושלמי:** סוכה א' **תוספתא:** מקואות א **נ"ך:** דברי הימים ב כז **משניות:** ראש השנה א **זהר:** חלק א עמ' רצא-רצב	**אסרו חג** **עלות השחר** (72 דק) ... 5:37 | **חצות היום** ..... 12:22 **נץ החמה** ..... 6:50 | **שקיעה** ..... 5:53 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:50 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 7:06 **סו"ז קר"ש - גר"א** 9:36
שב"ק	**כד** 26 **מוצש"ק לשיטת ר"ת: 7:05**	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא קכ"ג **ירושלמי:** סוכה ב' **תוספתא:** מקואות ב **נ"ך:** דברי הימים ב כח **משניות:** ראש השנה ב **זהר:** חלק א עמ' רצג-רצד	**שבת קודש פרשת בראשית, מברכין חודש מרחשון** **עלות השחר** (72 דק) ... 5:38 | **חצות היום** ..... 12:22 **נץ החמה** ..... 6:51 | **שקיעה** ..... 5:52 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:51 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 7:05 **סו"ז קר"ש - גר"א** 9:36

מולד חודש מרחשון יהיה ביום שישי בשעה 16, 5 דקות ו 14 חלקים

אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ אֶת סוֹד הַהִתְחַדְּשׁוּת הוּא הָיָה נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו ! אָדָם צָרִיךְ לָדַעַת : אֵין קֶשֶׁר בֵּין הַמְּצִיאוּת הָעַכְשָׁוִית, לְבֵין מַה שֶּׁקָּרָה אֶתְמוֹל, שִׁלְשׁוֹם, לִפְנֵי חֹדֶשׁ, לִפְנֵי שָׁנָה, אֵין לָזֶה שׁוּם מַשְׁמָעוּת לְעַכְשָׁו ! עַכְשָׁו נוֹלַדְתִּי וְהִתְחַדַּשְׁתִּי, וְאֵין לִי שׁוּם עָבָר כְּלָל ! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)